

فرهنگ ، هنر و آسیب‌های اجتماعی

غلامرضا خوش اقبال

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: خوش اقبال، غلامرضا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ هنر و آسیبهای اجتماعی/غلامرضا خوش اقبال؛ ویراستار سعید طاووسی.
مشخصات نشر	: شیراز: گنج علم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۵ ص.
شابک	: 978-622-6085-40-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: فرهنگ — جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: Culture -- Social aspects
موضوع	: هنر — جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: Art -- Social aspects
رده بندی کنگره	: HM۶۲۱/خ۹۴۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۳۰۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۶۰۴۰۷

فرهنگ، هنر و آسیب‌های اجتماعی

نویسنده: غلامرضا خوش اقبال

ویراستار: سعید طاووسی

صفحه آرا: گلنوش بروسان

طراح جلد: مریم مظفری

ناشر: گنج علم

چاپ اول: پاییز ۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۵-۴۰-۳

۲۲۰۰ تومان

آدرس: شیراز، پارامونت، ابتدای خیابان صردشت، کوچه ۱، پلاک ۱

انتشارات گنج علم

تلفن: ۰۱۳۲۳۰۴۰۱۷

آدرس سایت: www.gpub.ir

ایمیل: canjelpub@gmail.com

«کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به ناشر است.»

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش و عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

مقدمه	۱
کلام نخست	۵

فصل اول - فرهنگ

تعریف فرهنگ	۱۷
ویژگی‌های عمده فرهنگ	۱
پیر تاریخ و واژه فرهنگ	۲۳
اشاعه فرهنگ	۲۴
فرهنگ دیر	۲۵
خرده فرهنگ	۲۶
باز تولید فرهنگی	۲۷
نظریه باز تولید فرهنگ موسر و بورديو	۳۷
اقسام فرهنگ	۲۸

فصل دوم - هنر و شاخه‌های مختلف آن

هنر و شاخه‌های مختلف آن	۳۷
هنرهای تجسمی	۳۸
نقاشی	۳۹
مجسمه سازی	۴۰
ارتباط تصویری (گرافیک)	۴۱
عکاسی	۴۲
هنرهای نمایشی	۴۳
سینما	۴۶
موسیقی	۴۹
معماری	۴۷

فصل سوم - نگرشی بر آسیب‌های اجتماعی

تعریف آسیب های اجتماعی	۵۵
دسته بندی آسیب های اجتماعی	۵۶
انواع آسیب‌های اجتماعی	۵۸
دیدگاه‌ها و نظرات جامعه شناسی انحرافات و آسیب‌های اجتماعی	۶۳

فصل چهارم - علل پیدایش آسیب‌های اجتماعی

علل پیدایش آسیب‌های اجتماعی	۶۱
الف. عوامل شخصیتی	۷۵
ب. عوامل اجتماعی	۷۸
ج. عوامل فرهنگی	۷۹

فصل پنجم - جوانان امروز و آسیب‌های اجتماعی

مقدمه	۹۵
راهکارهای شناسایی مشکلات و آسیب‌ها در جوانان	۹۷
وظایف خانواده	۹۸
رویکرد کشورهای غربی در برخورد با آسیب‌های اجتماعی	۱۰۱

فصل ششم - تاثیر فرهنگ و هنر بر آسیب‌های اجتماعی

نظریه های فرهنگی	۱۱۱
نظریه های توسعه	۱۱۲
نظریه جغرافیا	۱۱۳
نظریه فرهنگ	۱۱۴
فرضیه غفلت	۱۱۶
مقایسه و اثبات تمایز و تفاوت دو منطقه در یک محدوده جغرافیای	۱۱۷
نظریه های فرهنگی کلاسیک غرب	۱۱۹
فرهنگ، دین و آسیب های اجتماعی	۱۳۵
تقویت باورهای دینی	۱۳۸

عمل به دستورات دینی	۱۴۱
توجه به ارزش های اخلاقی	۱۴۲
فرهنگ، هنر و آسیب های اجتماعی	۱۴۳
فرهنگ، پژوهش و آسیب های اجتماعی	۱۴۷
فرهنگ، مجامع و آسیب های اجتماعی	۱۴۹
فرهنگ ملی	۱۵۰
فرهنگ اسلامی	۱۵۲
تولید فرهنگ	۱۵۵
حرفیت سازی فرهنگی	۱۵۸
فرهنگ، سلامت و آسیب های اجتماعی	۱۶۰
موسیقی و آسیب های اجتماعی	۱۶۳
هنرهای تجسسی و آسیب های اجتماعی	۱۶۶
سینما و تئاتر و آسیب های اجتماعی	۱۶۷
معماری و آسیب های اجتماعی	۱۷۰

مقدمه

در جامعه امروزی نقش فرهنگ یکی از پر رنگترین نقشهای جوامع برای پیشرفت‌های آینده است. فرهنگ را از هر سو که بنگری پنجره‌ای گشوده می‌شود که نسیم دل‌آویزش می‌آیند. نسیم بشریت را عطر آگین کرده و جریانی بسازد که برای نسل‌های آینده راه را به پیشرفتهای انسانی باز کند.

جامعه‌ی امروزی بشر کنونی که عقل و دانسته‌های جریانه‌های صنعتی و سیاسی همراه شده است نتواند بهترین راه را برای هرگز سلوک انسانیت بیابد و در این بازار عطاران هر سو کشیده و هر زمانی عطر برای او دل‌انگیز تر باشد.

امروز سایه این نگاه تیره روی دانسته‌های عمیق را پوشانیده و مردمی با سطحی وسیع ساخته است که در فرازمان خورشید، قطره‌ای از وجود معنوی شان به آسمان عروج کرده و بازگشتی با طراوت نیز نخواهد

داشت. اما شاید بتوان راهی یافت که با آن معنویت انسانی را دوباره بازساخت و طراوت و شادابی را به جامعه بازگردانید.

فرهنگ سازی و هنر پروری بزرگترین پنجره‌ای است که این شادباش را تقدیم مردمان خواهد کرد. مردمانی که گاه آسیب‌های نامرادی روزگار را بر تن رنجیده‌شان دیده‌اند و مرحمی نداشتند تا با آن التیام دهند. همان باشد.

سالها و روزهایی را از گذشته به خاطر داریم که بهترین پناه‌گاه مردم در آشکاش سختی‌ها روی آوردن به فرهنگی غنی و هنری متعالی بوده و هرگز ریشه در تمدن ایران ما دارد. تمدنی که همه چیز را با خود دارد، غنی و سرشار است از هر دو منظر متعالی‌اش، فرهنگ و هنر. ایران را به همین واسطه نام نهادند پس، بهترین راه برای فرار از این آسیب‌ها پناه آوردن به این دو مهم است.

این ایده مدتها بود به ذهن من می‌خورد و موافق بود تا اینکه در سال گذشته در استان فارس، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی نگاه ویژه‌ای به بحث آسیب‌های اجتماعی داشت. مراتبی بررسی شد و پژوهشگرانی در این مورد کارهای مفیدی انجام داده بودند. آنقدر این نوع فعالیت‌ها جای کار و تامل دارد که از هر سو بدان پرداخته شود کم است. بدون شک با نگاه فرهنگ و هنر نیز در هر زمان و مکان نیاز خواهد بود. برآن شایم تا کار اصلی و برنامه‌ریزی‌ها پیش‌بینی شده را با نگاه فرهنگ و هنر و تأثیر آن را بر آسیب‌های اجتماعی به صورت کلی مطرح و در دستور کار قرار دهیم. در ابتدا ریشه آسیب‌های اجتماعی روز را بررسی و با نظریه‌های مختلف مستندات علمی را برای شناسایی بیشتر به خواننده ارائه شد.

آنگاه با تعاریف هنر و فرهنگ در زمان و مکان توانستیم تأثیر فرهنگ و هنر را در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی بازآفرینی و بیان

کنیم. بر نامه‌های اولیه طرح انجام و مقدمات و پژوهش‌ها بر اساس تجارب کاری صورت گرفت.

زمان آقای غلامرضا یوسفی نژاد سرپرست وقت به عنوان یک ظرفیت بزرگ و دلسوز در مجموعه صدارت این طرح با جدیت دنبال گردید بدون شک اگر ایشان و حمایت‌های ایشان وجود نداشت این پژوهش مهیا نمی‌شد.

و آنگاه از همسر مهربانم قدردانی خواهیم کرد که همه وجودش را برای روبرو کردن اندیشه‌هایم در دستان آسمانی اش دارد تا رنگی‌ترین خواب‌های من، حقیقت نزدیک شود و همچنین از فرزندانم آفاق و امیرمحمد که به حال سختی، درگیری‌ها و نبودن‌هایم را با لبخندی پذیرا هستند.

غلامرضا خوش اقبال

شیراز شهر رازهای پر رمز و راز

ابان: ماه ۹۷